

OGÓLNE ZASADY UNIJNEJ POLITYKI PRZEMYSŁOWEJ

Celem unijnej polityki przemysłowej jest poprawa konkurencyjności przemysłu europejskiego, aby mógł on nadal pełnić rolę czynnika napędzającego zrównoważony wzrost i zatrudnienie w Europie. Przyjęto różne strategie, aby zapewnić przemysłowi UE bardziej sprzyjające warunki ramowe, a ostatnia z tych strategii została opisana w komunikacie z 2014 r. pt. „Działania na rzecz odrodzenia przemysłu europejskiego”.

PODSTAWA PRAWNA

Artykuł 173 TFUE.

CELE

Polityka przemysłowa ma charakter przekrojowy, a jej celem jest zapewnienie warunków ramowych sprzyjających konkurencyjności w przemyśle. Jest także dobrze połączona z wieloma unijnymi strategiami politycznymi, np. związanymi z handlem, rynkiem wewnętrznym, badaniami i innowacjami, zatrudnieniem, ochroną środowiska i zdrowia publicznego. Unijna polityka przemysłowa zmierza w szczególności do: 1) „przyspieszenia dostosowania przemysłu do zmian strukturalnych”; 2) „wspierania środowiska sprzyjającego inicjatywom i rozwojowi przedsiębiorstw w całej Unii, a zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw”; 3) „wspierania środowiska sprzyjającego współpracy między przedsiębiorstwami” oraz 4) „sprzyjania lepszemu wykorzystaniu potencjału przemysłowego polityk innowacyjnych, badań i rozwoju technologicznego” (art. 173 TFUE).

OSIĄGNIĘCIA

A. Wstęp

Instrumenty unijnej polityki przemysłowej, służące również realizacji polityki przedsiębiorczości, mają na celu stworzenie ogólnych warunków, w których przedsiębiorcy i firmy mogliby podejmować inicjatywy i realizować własne pomysły i możliwości. Polityka przemysłowa powinna jednak uwzględniać szczególne potrzeby i cechy poszczególnych sektorów. W dorocznych sprawozdaniach na temat konkurencyjności europejskiej analizuje się mocne i słabe strony gospodarki europejskiej w ogólnym ujęciu, a w szczególności przemysłu europejskiego, co może zaowocować międzysektorowymi lub sektorowymi inicjatywami politycznymi.

B. W kierunku zintegrowanej polityki przemysłowej

W latach 1980-tych i 90-tych XX w. instytucje UE skupiały się głównie na kwestii utworzenia jednolitego rynku, natomiast powstanie unii gospodarczej i walutowej oraz rozszerzenie UE przyczyniły się do przesunięcia punktu ciężkości w kierunku polityki przemysłowej. W lipcu 2005 r. w komunikacie Komisji zatytułowanym „Wdrażanie wspólnotowego programu lizbońskiego: polityka ramowa na rzecz wzmocnienia unijnej produkcji przemysłowej – z myślą o bardziej zintegrowanym podejściu do polityki przemysłowej” ([COM\(2005\)0474](#)) po raz pierwszy przyjęto zintegrowane podejście do polityki przemysłowej oparte na konkretnym programie działań przewidującym inicjatywy międzysektorowe i sektorowe.

Celem opublikowanego przez Komisję w 2008 r. komunikatu dotyczącego planu działania na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej ([COM\(2008\)0397](#)) jest przedstawienie zintegrowanego pakietu środków propagujących bardziej zrównoważoną konsumpcję i produkcję przy jednoczesnej poprawie konkurencyjności gospodarki europejskiej. Dla osiągnięcia takiego samonapędzającego się mechanizmu w planie działań zaproponowano wykorzystanie różnorodnych instrumentów polityki. Na przykład, oczekiwania konsumentów powinny być ukierunkowane na lepiej zrównoważoną konsumpcję poprzez uproszczone ramy etykietowania.

W reakcji na wyzwanie polegające na zapewnieniu zrównoważonych dostaw surowców innych niż energetyczne dla gospodarki UE, Komisja przedstawiła „Inicjatywę na rzecz surowców” ([COM\(2008\)0699](#)), która zmierza do zapewnienia równych szans w dostępie do surowców w państwach trzecich, lepszych warunków ramowych wydobycia surowców w UE oraz ograniczenia zużycia surowców pierwotnych dzięki zwiększeniu efektywności wykorzystania zasobów i promowaniu recyklingu. W kolejnym komunikacie Komisji ([COM\(2011\)0021](#)) zaproponowano efektywniejszą realizację tej inicjatywy.

W komunikacie „Przygotowanie się na przyszłość: opracowanie wspólnej strategii w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających w UE” ([COM\(2009\)0512](#)) Komisja oświadczyła, że UE będzie wspierać wdrażanie kluczowych technologii wspomagających w ramach aktualnej polityki, a także zasugerowała, aby powołać grupę ekspertów wysokiego szczebla odpowiedzialną za opracowanie strategii długoterminowej. W swoim ostatecznym sprawozdaniu grupa przedstawia 11 zaleceń dotyczących opracowywania i wdrażania kluczowych technologii wspomagających w Europie.

C. Strategia „Europa 2020” i „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”

W marcu 2010 r. strategię lizbońską zastąpiła strategia „Europa 2020” („Europa 2020 – strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” – [COM\(2010\)2020](#)). W nowej strategii przedstawiono siedem inicjatyw przewodnich, w tym cztery inicjatywy szczególnie istotne dla poprawy konkurencyjności przemysłu w UE; „Unia innowacji” ([COM\(2010\)0546](#)), „Europejska agenda cyfrowa” ([COM\(2010\)0245](#)), „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” ([COM\(2010\)0614](#)) oraz „Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy” ([COM\(2008\)0868](#)). Inicjatywa przewodnia „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” koncentruje się na 10

działaniach na rzecz europejskiej konkurencyjności przemysłowej, kładąc w ten sposób większy nacisk na czynniki takie jak wzrost MŚP oraz dostawy surowców i gospodarowanie nimi.

W komunikacie Komisji pt. „Polityka przemysłowa: poprawa konkurencyjności” ([COM\(2011\)0642](#)), przyjętym w dniu 14 października 2011 r., wzywa się do przeprowadzenia głębokich reform strukturalnych, a także do wprowadzenia spójnej i skoordynowanej polityki we wszystkich państwach członkowskich w celu poprawy konkurencyjności gospodarczej i przemysłowej UE oraz sprzyjaniu długofalowemu zrównoważonemu wzrostowi. W komunikacie podkreślono kilka kluczowych dziedzin, które wymagają podjęcia wzmoczonych wysiłków: zmiany strukturalne w gospodarce; innowacyjność przemysłu; zrównoważony rozwój i efektywne gospodarowanie zasobami; warunki prowadzenia działalności gospodarczej; jednolity rynek i MŚP.

W dniu 10 października 2012 r. Komisja opublikowała komunikat ([COM\(2012\)0582](#)) zatytułowany „Silniejszy przemysł europejski na rzecz wzrostu i ożywienia gospodarczego – Aktualizacja komunikatu w sprawie polityki przemysłowej”, którego celem jest wspieranie inwestycji w innowacje przy szczególnym uwzględnieniu sześciu priorytetowych dziedzin o dużym potencjale (zaawansowane technologie produkcyjne w zakresie ekologicznie czystej produkcji; kluczowe technologie wspomagające; bioprodukty; zrównoważona polityka przemysłowa, budownictwo i surowce; czyste pojazdy i statki oraz inteligentne sieci). W komunikacie tym podkreślono również potrzebę poprawy warunków rynkowych, dostępu do finansowania i kapitału oraz rolę kapitału ludzkiego i umiejętności jako środków promowania konkurencyjności w przemyśle.

W styczniu 2014 r. Komisja opublikowała komunikat pt. „Działania na rzecz odrodzenia przemysłu europejskiego” ([COM\(2014\)0014](#)). W komunikacie podkreślono znaczenie, jakie ma odwrócenie sytuacji w podupadającym przemyśle i osiągnięcie celu polegającego na wzroście udziału produkcji w PKB do 20 % przed rokiem 2020. Komisja wskazuje, że aby przyciągnąć nowe inwestycje i stworzyć lepsze otoczenie biznesowe UE potrzebuje spójniejszej polityki w dziedzinie rynku wewnętrznego, m.in. infrastruktury europejskiej takiej jak sieci energetyczne, transportowe i informacyjne, a także w dziedzinie towarów i usług. Wspomniano również o znaczeniu, jakie ma ulepszenie współpracy w dziedzinie wysokiej jakości administracji publicznej, handlu, badań i surowców.

Politykę tę uzupełnił w 2016 r. komunikat zatytułowany „Cyfryzacja europejskiego przemysłu – pełne wykorzystanie możliwości jednolitego rynku cyfrowego” ([COM\(2016\)0180](#)), który skupia się na transformacji cyfrowej i odnosi się do związanych z nią wyzwań, takich jak finansowanie, standaryzacja ICT, duże zbiory danych i umiejętności. Co więcej, inicjatywa na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up ([COM\(2016\)0733 final](#)) uruchomiona w 2016 r. ma na celu zapewnienie wielu innowacyjnym przedsiębiorcom europejskim możliwości zbudowania wiodących przedsiębiorstw światowych.

D. Programy wsparcia UE

Obecnie wiele strategii politycznych, programów i inicjatyw obejmujących szeroki zakres dziedzin wnosi wkład w politykę przemysłową UE. Przykłady inicjatyw, na

które przeznaczono środki budżetowe to (według ważności): polityka spójności, program „Horyzont 2020”, instrument „Łącząc Europę” i program UE na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME), których łączny budżet wynosi nieco mniej niż 200 mld EUR. Ponadto plan inwestycyjny dla Europy i Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) mają na celu zmobilizowanie do roku 2020 co najmniej 500 mld EUR w postaci inwestycji publicznych i prywatnych. Dwoma powtarzającymi się priorytetami we wszystkich tych programach i inicjatywach są MŚP i innowacje.

ROLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Zmiany wprowadzone do traktatu WE w Maastricht po raz pierwszy objęły kwestię polityki przemysłowej, co należy przypisywać inicjatywom Parlamentu, który zachęcał do reorganizacji sektora produkcji stali oraz wzywał do opracowania bardziej dynamicznej polityki przemysłowej. Od tego czasu Parlament przyjął wiele rezolucji, które jeszcze bardziej wzmocniły politykę przemysłową UE. Oto niektóre z ostatnich rezolucji:

- rezolucja z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie strategii „Europa 2020”^[1], w której Parlament wyraził zdecydowane poparcie dla polityki przemysłowej i zaproponował, aby utworzyć środowisko umożliwiający utrzymanie i rozwój silnej, konkurencyjnej i zróżnicowanej podstawy dla przemysłu w Europie. Parlament podkreślił ponadto, że w strategii „Europa 2020” należy wskazać koszty i korzyści przestawienia się na zrównoważoną gospodarkę efektywną energetycznie;
- rezolucja z dnia 9 marca 2011 r. w sprawie polityki przemysłowej w erze globalizacji^[2]. Parlament podkreślił w niej znaczenie, jakie ma bardziej kompleksowa wizja przemysłu europejskiego w 2020 r., zważywszy na fakt, że długoterminowa przewidywalność i stabilność ram prawnych zostały uznane za kluczowe czynniki przyciągające inwestycje. W szczególności Parlament wezwał Komisję, aby zwróciła większą uwagę na modernizację przemysłu, jego konkurencyjność i zrównoważony rozwój, a także aby opracowała ambitną, ekowydajną i ekologiczną strategię przemysłową UE;
- rezolucja z dnia 26 października 2011 r. w sprawie programu na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia^[3], w której Parlament podkreślił znaczenie, jakie ma rozwijanie ściślejszej współpracy pomiędzy ośrodkami badawczymi a przemysłem oraz zachęcanie przedsiębiorstw przemysłowych do inwestowania w badania i rozwój, a także wspieranie ich w tych działaniach. Parlament zaapelował o większe inwestycje w dziedzinie kształcenia, badań i innowacji w celu wspierania centrów doskonałości oraz mobilności wśród młodzieży oraz w celu stwarzania warunków pobudzających rozwój innowacyjnych przedsiębiorstw;
- rezolucja z dnia 19 stycznia 2012 r. w sprawie strategii Unii Europejskiej w zakresie przestrzeni kosmicznej w służbie obywateli^[4], w której Parlament

[1]Dz.U. C 236 E z 12.8.2011, s. 57.

[2]Dz.U. C 199 E z 7.7.2012, s. 131.

[3]Dz.U. C 131 E z 8.5.2013, s. 87.

[4]Dz.U. C 227 E z 6.8.2013, s. 16.

podkreślił znaczenie, jakie ma strategia badań i innowacji w dziedzinie polityki przestrzeni kosmicznej, która zapewni postęp technologiczny, rozwój przemysłowy oraz konkurencyjność Unii, a także stworzy miejsca pracy w UE;

- rezolucja z dnia 15 stycznia 2014 r.^[5] w sprawie reindustrializacji Europy z myślą o promowaniu konkurencyjności i trwałego rozwoju, w której Parlament ocenił obecną sytuację przemysłu w Europie i zaproponował różnorakie środki, aby uporać się z obecnymi wyzwaniami. W rezolucji Parlament poparł strategię odrodzenia przemysłu na rzecz zrównoważonej Europy (RISE), aby kontynuować innowacje z myślą o nowej rewolucji przemysłowej;
- rezolucja z dnia 4 lutego 2014 r.^[6] w sprawie planu działania na rzecz konkurencyjnego i zrównoważonego przemysłu stalowego w Europie, w której Parlament podkreślił ważne miejsce, jakie zajmuje hutnictwo w łańcuchu wartości w przemyśle europejskim, np. samochodowym i budowlanym oraz inżynierii mechanicznej i elektrycznej). Parlament wezwał również do ochrony konkurencyjnej europejskiej produkcji stali, co zapewni wzrost gospodarczy i miejsca pracy w Europie;
- rezolucja z dnia 9 czerwca 2016 r.^[7] w sprawie konkurencyjności europejskiej branży zaopatrzenia kolei.

Frédéric Gouardères
05/2019

[5]Dz.U. C 482 z 23.12.2016, s. 89.

[6]Dz.U. C 93 z 24.3.2017, s. 59.

[7]Teksty przyjęte, [P8_TA\(2016\)0280](#).

